«№136 жалпы орта білім беретін мектебі» шаруашылық жүргізу құқығындағы мемлекеттік коммуналдық кәсіпорны

Ашық сабақ

Тақырыбы: Қазақтың дастарқаны – берекенің бастауы
Сыныбы: 7 «Е»
Күні: 11.03.2025ж
Пән мұғалімі: И.А.Бекбаева

Шымкент-2025

Қысқамерзімді жоспар

8-бөлім	Дұрыс тамақтану
Педагогтің аты-жөні:	Бекбаева Индира Абдикаимовна
Күні:	**11.03.2025ж**
Сыныбы: 7	Қатысушылар саны: Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы:	Қазақтың дастарқаны – берекенің бастауы
Оқу бағдарламасына сәйкес оқу мақсаты	7.1.2.1- әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.4.4.4-одағай түрлерін ажырата білу, қолдану;
Сабақтың мақсаты:	***Барлық оқушылар үшін:*** - әңгіме үзіндісіндегі автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдайды; ***Көпшілік оқушылар үшін:*** -одағай түрлерін ажырата біледі, анықтайды; ***Кейбір оқушылар үшін:*** - одағай сөздерді қолдана алады.

Сабақтың барысы:

Сабақ кезеңі/Уақыты	Педагогтің іс-әрекеті	Оқушының іс-әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Сабақтың басы Қызығушылықты ояту 5 минут	**I.Ұйымдастыру кезеңі:** **а)** Оқушылармен сәлемдесу, түгендеу. Психологиялық жағымды ахуал туғызу. Топқа бөлу **«Шаңырақ әдісі»** арқылы топқа бөлу. ***1. Адамгершілік*** ***2. Береке*** ***3. Достық*** **Үй тапсырмасын «Қазақтың дастарқаны» әдісі арқылы сұрау.** 			
Жаңа сабаққа кіріспе 	 *Қазақ, шамасы жетсе, дастарқанын жұпыны етпеуге тырысқан. Бұрынғы әжелеріміз кәделі сыбағаны, кемі бір кескен қазыны, жал-жаяны үн ішінде ұстап, сынық құртын, бір шақпақ қантын, өзге де дәмдісін сандығының түбіне сақтаған. Ондағысы –қонағым риза болсын дегендік еді.* *Сүлеймен Мәмет* **Сұрақ:** ***«Білім жаршысы»*** әдісі 1.Қалай ойлайсыңдар, неліктен қазақ халқы қонаққа арналған дастарханның ерекше болуына мән береді? 2.Шетелдік қонаққа еліміздің қандай мәдениетін көрсеткің келеді? 3.«Ғибратты сөз» айдарында берілген Сүлеймен Мәметтің мәтін үзіндісін оқып, өз пікіріңді білдір.	**Айтылым.** Тапсырманы орындау арқылы оқушылардың айтылым дағдысы қалыптасады. Оқушылар сұраққа жауап береді. «Ғибратты сөз» айдарында берілген халық ауыз әдебиетінен алынған батаны оқып, оған қатысты өз пікірлерін ортаға салады. Ережемен танысады.	***Дескриптор:*** ***Жалпы –2 балл*** - сұраққа жауап беріп, өз пікірлерін білдіреді; -пікіріне дәлел келтіреді.	**ҚБ:** Өз ойын дұрыс мағынада білдіріп, талқылауға белсенділікпен қатысқан оқушыға «Жарайсың!» деген мадақтау сөзімен ынталандыру.

<table>
<tr>
<td></td>
<td>Есте сақта!
Одағай және одағай түрлерімен таныстыру.
Оқушыларға сабақтың тақырыбын, мақсатын таныстырады.
-Оқушылар, айтылған «Ғибратты сөзді» қаншалықты меңгердіңдер, қазақ халқы қонаққа арналған дастарханның ерекше болуы, осының барлығы бүгінгі сабақ барысында байқалып, бағаланбақ</td>
<td>Қажетті ақпаратты жазып алады</td>
<td></td>
<td>7-сынып оқулығы, кесте, жұмыс дәптері</td>
</tr>
<tr>
<td>Сабақтың ортасы

Мағынаны ашу.

35 минут

 </td>
<td>Жасампаздық және жаңашылдық құндылығы бойынша білім алушыларды «Қазақтың дастарқаны - берекенің бастауы» тақырыбы арқылы тапсырмаларға шығармашылықпен қарай білу, өз шешімдері мен идеяларын ұсына білу, тапсырманы бірігe орындау, өз бетінше әрекет ету және жобаларды іске асыру
Топтық жұмыс.
1-тапсырма. 184-бет «Әжемнің қонағы» үзінідісін мұқият тыңда. Автор көзқарасы мен көтерілген мәселені берілген сұрақтар арқылы анықта. Автор неліктен қарлығашты қонаққа теңеген?

<table>
<tr><td>Автор көзқарасы</td><td>Көтерілген мәселе</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
</table>
<u>«Киіз үй»</u> әдісі арқылы ойтүрткі сұрақ:
1. Неліктен қарлығаштың ұясын бұзуға болмайды? «Қонағыма қол көтергенің – мені сыйламағаның», – деу арқылы автор қандай дәстүрді меңзейді?
2. Қазақтың қонақ күту ерекшелігі туралы қандай мәліметтер білесіңдер.
3. Мәтінде әжесінің көңіл күйін білдіретін қандай сөздер бар? Жекіру мәніндегі сөздерді теріп жаз.
Одағай. Одағайдың түрлері

Одағай. Одағайдың түрлері
Қазақ тіліндегі сөз таптарының бірі – одағай. Одағай сөздер адамның көңіл күйін, сезімін білдіру мақсатында ғана емес, сонымен қатар басқа біреуге бұйыру, ишара білдіру немесе малды, үй хайуандарын шақыру, айдау, қорғау мақсатында да қолданылады.
Тіліміздегі одағай сөздер осындай мәніне қарай үш топқа бөлінеді:
1. Көңіл күй одағайлары.
2. Шақыру және жекіру (императивтік ишара) одағайлары.
3. Тұрмыс-салт одағайлары.
Одағайлар синтаксистік жағынан оқшау сөздер деп аталатын топқа жатады. Сөйлемде өз алдына жеке-дара тұрып лексикалық мағына білдіре алмайды. Бірақ одағайлардың сөйлемдегі ойға қатысы бар: айтушының әртүрлі көңіл күйін, сезімін, ишара етуді, шақыру, жекіру, жануарларға бағышталып айтылу мәнін т.б. білдіреді.
Одағайлар өз алдына сөйлем мүшесі бола алмайды.</td>
<td>Оқушылар QR код арқылы мәтінді тыңдап, жекіру мәніндегі сөздерді теріп жазады.
Мәтін мазмұны бойынша автордың айтайын деген ойына талдау жасайды, себеп-салдарлық байланысты анықтайды.</td>
<td>Дескриптор:
Жалпы – 4 балл.

-мәтінде көтерілген мәселені талдайды;
-автордың көзқарасын анықтайды;
- автордың айтайын деген ойына талдау жасайды;
-тыңдалым мәтіні бойынша сұрақтарға жауап беріп, жекіру мәніндегі сөздерді теріп жазады.</td>
<td>

7-сынып оқулығы, кесте, жұмыс дәптері

 </td>
</tr>
</table>

	Топтық жұмыс. **3-тапсырма. 185-бет** ***«Қоржынды таңда»*** әдісі арқылы мәтінді оқып, әрекеттің себебі мен салдарын анықтауға бағытталған және «қандай?» «қалай?» деген сұрау есімдіктерімен 3 проблемалық сұрақ құрастыр. Тақырыбы: ***«Ауылға келген қонақтар»***	Мәтіннен түсінгендерін қорытып, мәтін бойынша сұрау есімдігіне сұрақ құрастырады	***Дескриптор:*** ***Жалпы –1балл.*** -оқылым мәтіні бойынша проблемалық сұрақтар құрастырады	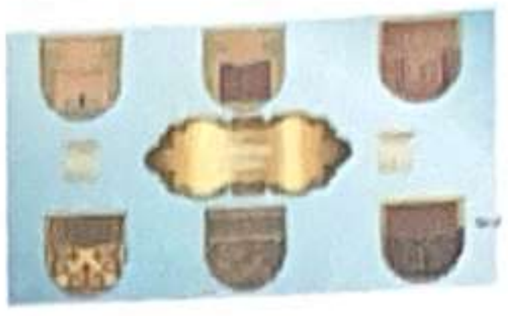 7-сынып оқулығы, жұмыс дәптері
	Сергіту сәті «Бірге биле» ойыны 			
	Жеке жұмыс **5-тапсырма. 186-бет.** ***«Әжемнің әңгімесі»*** әдісі арқылы одағайларды қатыстырып, үйіңе келген қонақты қалай қарсы алғаныңды, қандай жағымды сәттерді есте сақтағаныңды сипатта. **1-топ** Алақай! Әттеген-ай! Қане! **2-топ** Ә! Тәйт! О-о-о! Бәрекелді! **3-топ** Қап! Пай-пай! Пәлі! Оһо!	Оқушылар одағайларды қатыстырып, қалай қонақ күткені жайлы мәтін жазады.	***Дескриптор:*** ***Жалпы - 2 балл.*** - одағай түрлерін ажырата алады, мақсатқа сай қолданады; -одағай түрлерін қатыстырып сөйлем құрайды	 7-сынып оқулығы, жұмыс дәптері
	Жұптық жұмыс **6-тапсырма. 186-бет** ***«Даналық сұрақтар»*** әдісі арқылы үш тапсырманың бірін таңдап алып, жұбыңмен орында. 1.Қазақ халқы үшін қонақжайлылықтың неліктен маңызды екендігі туралы қысқа хабарлама жаз. 2.Қонақжай болу деген нені білдіретені туралы сыныпта сауалнама жүргізіп, қорытындысын жаз. 3.Қонақжайлылық дәстүрлер туралы таныстырылым дайында. Ұсынылатын тақырыптар: «Қонақжайлылықтың күнделікті өмірдегі маңызы», «Әртүрлі елдердегі қонақжайлылықтың мәдени ерекшеліктері».	Оқушылар берілген үш тапсырманының бірін таңдап алып, жұбымен орындайды.	***Дескриптор:*** ***Жалпы - 1 балл.*** - үш тапсырманың бірін орындайды	 7-сынып оқулығы, жұмыс дәптері

Сабақтың соңы Ой толғаныс. Рефлексия 5 минут 	Мұғалім сабақты қорытындылау мақсатында оқушылардың сабаққа деген көзқарасын, рефлексиясын тыңдайды. ***Мақсаты:*** Оқушы алған білімін саралай білуге дағдыланады. ***Тиімділігі:*** Тақырып бойынша оқушылардың пікірін анықтайды. Жинақталған деректердің құнды болуын қадағалайды. ***Саралау:*** Бұл кезеңде саралаудың ***«Қорытынды»*** тәсілі көрінеді Оқушылар түрлі-түсті қима қағаздарына **«Әжемнің сандығы» әдісі** арқылы оқушылар сабақ бойынша кері байланыс береді. 186-беттегі, 7-тапсырма.	**Жеке жұмыс:** Оқушылар бір ауыз сөзбен сабақ туралы өз ойларын түсіндіріп береді. Бір ауыз сөздеріне сабақты бағалайтын келесі сөздерді өте жақсы түсіндім, қызықты болды, түсіндім, ізденуім керек т.б	Мұғалім оқушылардың сабаққа қатысқан белсенілігіне қарай 1-10 балдық жүйе бойынша әр оқушының өзіне тиісті баллын қойып бағалайды. Сонымен қатар, оқушыларды ынталандыру үшін ***«Бәйге» әдісі*** арқылы бағалайды.	

Саралау. Сіз қандай тәсілмен көбірек қолдау көрсетпексіз? Сіз қабілетті оқушылардың алдына қандай тапсырмалар қоясыз?	Бағалау. Сіз оқушылардың материалды игеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлап отырсыз?	Денсаулық және қауіпсіздік техникасын сақтау
«Диалог және қолдау көрсету», «Тапсырма», «Жіктеу». Саралау тапсырмаларды іріктеуді, белгілі бір оқушыдан күтілетін нәтижені, оқушыға жеке қолдау көрсетуде, оқу материалы мен ресурстарды оқушылардың жеке қабілеттерін ескере отырып әзірлеуді қамтиды.	«Мадақтау сөз» әдісі. "Бәйге" әдісі 1-10 балдық жүйе бойынша бағаланады.	Денсаулық сақтау технологиялары. Сабақта сергіту жаттығулары мен белсенді жұмыс түрлерін қолданамын. Осы сабақта қолданылатын Қауіпсіздік техникасы ережелерінің тармақтары орындалады.

Жалпы бағалау

Сабақтың қандай екі аспектісі жақсы өтті? Оқыту туралы да, сабақ беру туралы да ойланыңыз.

1: Автор кестемен жұмыс

2: Ойтүрткі сұрақтар

Сабақты жақсартуға не жәрдемдесер еді? Оқыту туралы да, сабақ беру туралы да ойланыңыз.

1: Әжемнің сандығы" әдісі

2: "Даналық сұрақтар" әдісі

Сабақ кезінде, сынып немесе жекелеген оқушылардың жетістіктері/қиыншылықтары туралы мен нені анықтадым? Келесі сабақтарда неге назар аудару керек?

1: Топқа бөлу оқушылардың белсенділігіне байланысты

2: Вак тепе-теңдігін сақтау

Қазақ тілі